USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **O. S.,** zastoupený Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 12. 2019, č. j. OAM-947/ZA-ZA11-ZA22-2019, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 3. 2020, č. j. 63 Az 57/2019 - 35,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] V záhlaví označeným rozhodnutím zastavil žalovaný řízení o udělení mezinárodní ochrany žalobci podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný shledal opakovanou žádost žalobce o mezinárodní ochranu nepřípustnou podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, neboť nově uvedené skutečnosti byly již žalobci známy a mohly být předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany již v předchozím pravomocně ukončeném řízení (dále jen „napadené rozhodnutí“).

[2] Krajský soud v Ostravě v záhlaví označeným rozsudkem (dále jen „krajský soud“ a „napadený rozsudek“) zamítl žalobu proti napadenému rozhodnutí. Konstatoval, že opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany je přípustná tehdy, pokud se opírá o novou skutečnost, kterou žalobce nemohl bez své viny uvést v řízení o předchozí žádosti, tedy skutečnost, která v té době vůbec neexistovala nebo o které žadatel objektivně bez své viny nevěděl. Krajský soud dospěl k závěru, že žalobcem tvrzená nová skutečnost spočívající v tom, že mu hrozí pronásledování v zemi původu kvůli jeho vyhýbání se povinné vojenské službě z důvodu náboženského přesvědčení, mu byla objektivně známa

již v průběhu předchozího správního řízení o udělení mezinárodní ochrany. Měl tak možnost i povinnost sdělit ji již tehdy, pokud ji považoval za natolik závažnou; je tedy důsledkem pouze jeho vlastního zavinění, že tato údajná nová skutečnost nebyla předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. Nebyly zjištěny ani nové závěry ohledně situace v zemi původu, pro něž by měl žalovaný povinnost přistoupit z úřední činnosti k věcnému projednání opakované žádosti o mezinárodní ochranu.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Proti napadenému rozsudku brojil žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností z důvodů podřaditelných pod § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), v níž namítal, že krajský soud se nesprávně vypořádal s tím, jakým způsobem žalovaný odmítl hodnotit nové skutečnosti uvedené stěžovatelem a změnu situace v zemi původu stěžovatele. Způsob, jakým se krajský soud s námitkami stěžovatele vypořádal, je v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu a z ní vyplývajícími požadavky na rozhodování žalovaného o opakovaných žádostech o mezinárodní ochranu.

[4] Žalovaný se nevypořádal s tvrzením, že od poslední žádosti stěžovatele se situace v zemi jeho původu natolik změnila a vyostřila, že je nutné jeho žádost posuzovat jako přípustnou. Stěžovatel také postrádá odůvodnění závěru žalovaného o tom, že argument ohledně obav z odvedení do armády měl stěžovatel vznést již v předchozím řízení. Je přitom i s ohledem na judikaturu Nejvyššího správního soudu zřejmé, že takový důvod může být azylově relevantním. Přinejmenším skutečnost vedení trestního řízení proti stěžovateli je zcela nová a žalovaný se s ní zcela opomenul vypořádat.

[5] Žalovaný se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěrem krajského soudu o tom, že stěžovatelem tvrzená nová skutečnost mu byla objektivně známa již v průběhu předchozího správního řízení o udělení mezinárodní ochrany, měl ji tedy povinnost sdělit již tehdy, a je důsledkem pouze jeho vlastního zavinění, že tato údajná nová skutečnost nebyla předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení. V zemi původu stěžovatele nedošlo od doby, kdy byla meritorně posuzována jeho předchozí žádost o mezinárodní ochranu, k takové změně, která by mohla představovat novou skutečnost relevantní pro posouzení jeho opakované žádosti.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[7] Následně se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. a dospěl k závěru, že je nepřijatelná. Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost odůvodněno. Přestože

by v tomto případě bylo možné kasační stížnost odmítnout bez odůvodnění, Nejvyšší správní soud nad rámec zákonného požadavku stručné odůvodnění svého usnesení připojuje.

[8] Podle § 104a s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany pro nepřijatelnost, jestliže ta svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“ byl v usnesení Nejvyššího správního soudu dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (dostupné stejně jako ostatní zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z www.nssoud.cz), vyložen tak, že kasační stížnost bude posouzena jako přijatelná v případě, že (1) vznáší ne plně prejudikovanou právní otázku; (2) obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; (3) je potřeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné.

[9] K obecné námitce stěžovatele o nepřezkoumatelnosti, kterou by bylo možné považovat za pochybení, jež by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, resp. která by mohla být i závažnou vadou, k níž by byl Nejvyšší správní soud povinen přihlédnout z úřední povinnosti, Nejvyšší správní soud uvádí, že krajský soud podrobně popsal rozhodný skutkový stav a rozvedl (srov. zejména odstavec 11. napadeného rozsudku) své právní závěry vyplývající ze zjištěného skutkového stavu; v odůvodnění rozsudku je přitom jasně a jednoznačně uvedeno, jak soud rozhodl o žalobě, z jakých důvodů považuje rozhodnutí správního orgánu za zákonné, i jak uvážil o všech žalobních námitkách a tvrzeních stěžovatele uvedených v jeho žalobě, přičemž se ve svém rozhodnutí ani neodchýlil od ustálené a vnitřně jednotné judikatury dlouhodobě zastávané Nejvyšším správním soudem.

[10] Nejvyšší správní soud se k institutu opakovaných žádostí vyjádřil již mnohokrát. Institut opakované žádosti neslouží k upřesňování či skutkovému doplňování předchozí žádosti. Jeho hlavním účelem je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly azylově relevantním způsobem ovlivnit postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího řízení (srov. rozsudek ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 6).

[11] Institutem opakované žádosti se zabýval i rozšířený senát ve svém usnesení ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 – 96 (č. 2642/2012 Sb. NSS), který konstatoval následující: „*I opakovaná žádost, která formálně neuvádí nové skutečnosti či zjištění pro udělení azylu ani doplňkové ochrany, nemůže být podle názoru rozšířeného senátu považována za žádost shodnou, a tudíž nepřípustnou, jestliže se od předcházejícího pravomocného rozhodnutí ve věci*

mezinárodní ochrany zásadním způsobem změnila situace v zemi původu a tato změna by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Odůvodnění správního rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany proto musí vždy obsahovat zdůvodněný závěr správního orgánu o tom, že 1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění uvádí, pak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti, a 3) že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Správnost těchto závěrů správního orgánu podléhá v plném rozsahu kognici správních soudů v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu o zastavení řízení pro nepřípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany." Z rozsudku ze dne 4. 10. 2018, č. j. 5 Azs 181/2018 - 45, plyne, že „*za nové skutečnosti nebo zjištění je pak ve smyslu procedurální směrnice nutno považovat nikoli jakékoli nové skutečnosti nebo zjištění, ale pouze takové, které by prima facie mohly mít dopad do hmotněprávního postavení žadatele.*"

[12] Krajský soud správně v souladu s citovanou judikaturou posoudil, že okolnosti týkající se hrozby jeho stíhání za vyhýbání se vojenské službě z důvodu jeho náboženského přesvědčení mohl stěžovatel uplatit již v řízení o jeho předchozí žádosti, vedeném v roce 2017. Tvrzení stěžovatele, že se tato hrozba stala aktuální až nyní, kdy bylo proti stěžovateli ukrajinskými správními orgány údajně zahájeno trestní stíhání pro vyhýbání se povolání k základní vojenské službě, nelze považovat za závažný důvod, který by mu bránil se z těchto důvodů již tehdy ochrany dovolávat. Ostatně již svou první žádost podal stěžovatel v době, kdy na Ukrajině probíhal válečný konflikt, z důvodu zhoršené bezpečnostní situace, špatných životních podmínek v místě jeho bydliště a obecně špatné ekonomické situace ve své vlasti (srov. předchozí rozhodnutí žalované ze dne 26. 9. 2017, č. j. OAM-497/ZA-ZA11-ZA10-2017). V době podání první žádosti bylo stěžovateli 19 let, blížil se tedy již tehdy věku, v němž na Ukrajině povolávají k vojenské službě (srov. výpověď stěžovatele učiněnou v Poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 30. 10. 2019). Jeho nynější tvrzení o hrozbě pronásledování následkem jeho vyhýbání se vojenské službě z náboženských důvodů se tedy jeví jako účelové.

[13] Obecně lze k otázce pronásledování stěžovatele ze strany státních orgánů z důvodu jeho přesvědčení, tj. odmítání nástupu k výkonu vojenské služby, odkázat na rozsudek ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 – 49, v němž Nejvyšší správní soud vyslovil závěr, že „*[o]dmítání nástupu k výkonu základní vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., zvláště není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím.*" Samotné odmítání vojenské služby tedy odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ještě nezakládá, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu. Branná povinnost je totiž sama o sobě legitimním požadavkem každého státu kladeným na jeho občany (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 – 44, nebo usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2015, č. j. 6 Azs 113/2015 – 30, ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 – 31, ze dne 22. 7. 2015, č. j. 2 Azs 160/2015 – 43, nebo ze dne 10. 9. 2015, č. j. 2 Azs 175/2015 – 34).

[14] Ohledně tvrzené souvislosti odmítání povolání k vojenské službě s náboženským přesvědčením stěžovatele pak Nejvyšší správní soud konstatuje, že ze zprávy Informace OAMP - Ukrajina: Náboženská svoboda (Demografie, ochranné mechanismy, aktuální situace; Svědci Jehovovi) ze dne 17. 6. 2019, která je součástí správního spisu, plyne, že ukrajinská ústava ve svém článku 35 týkajícím se náboženské svobody zakotvuje mimo jiné následující *„Žádná osoba nemůže být uvolněna z její nebo jeho služby před státem nebo odmítnout dodržovat tento zákon na základě náboženské víry. V případech, že výkon vojenské služby rozporuje náboženskému přesvědčení občana, výkon této služby může být nahrazen alternativní (nevojenskou) službou.“* Stěžovatel se tedy ve své zemi původu může domáhat svého ústavně chráněného práva vykonávat namísto vojenské služby jinou, alternativní službu státu.

[15] Stěžovatel žalovanému dále vytýká, že nedostatečně zjišťoval situaci v zemi původu v době opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Krajský soud správně uzavřel, že ze zpráv, které jsou součástí správního spisu (Informace OAMP: Situace na Ukrajině ze dne 25. 4. 2019; výše zmíněné Informace OAMP – Ukrajina: Náboženská svoboda (Demografie, ochranné mechanismy, aktuální situace; Svědci Jehovovi) ze dne 17. 6. 2019 a zpráva Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu, červenec 2019) a s nimiž se stěžovatel prokazatelně seznámil (protokol ze dne 28. 11. 2019), nevyplývá, že by na Ukrajině došlo v mezidobí od první žádosti o mezinárodní ochranu k zásadní negativní změně politické či bezpečnostní situace, která by vyžadovala opětovné meritorní posouzení žádosti stěžovatele. Sám stěžovatel ostatně v druhé žádosti žádnou zásadní změnu okolností netvrdil a ani nepředložil žádné relevantní podklady vyvracející závěry plynoucí z podkladů, na základě nichž rozhodoval žalovaný.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[16] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou zdejšího soudu, ani těch, které jsou judikaturou řešeny rozdílně; nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikatornímu odklonu; ani nebylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené soudní judikatury či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Nejvyššímu správnímu soudu tudíž nezbylo než podanou kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítnout pro nepřijatelnost.

[17] Nejvyšší správní soud nerozhodoval o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože o kasační stížnosti bylo rozhodnuto bez zbytečného prodlení po poučení účastníků řízení a učinění nezbytných procesních úkonů.

[18] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. srpna 2020

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu